

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [it](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi.

Swipe to change

engleză

Obținerea probelor

Italia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Sarcinii probei i se aplică principiile prevăzute la articolul 2697 din Codul de Procedură Civilă, care stipulează că: „Acea care intenționează să aplice un drept în fața unei instanțe trebuie să furnizeze dovada faptelor care justifică pretenția. O parte care contestă valabilitatea acestor fapte sau care pretinde că dreptul s-a modificat sau s-a stins, trebuie să furnizeze dovada faptelor care justifică o astfel de obiecție.”

Prin urmare, aceste principii îi impun reclamantului să dovedească faptele pe care se bazează pretenția sa, adică faptele care au efectele juridice pretinse. Pe de altă parte, pârâtul trebuie să furnizeze dovada faptelor care exclud răspunderea sau care arată că un drept s-a stins sau s-a modificat, astfel încât pretenția reclamantului ar trebui să fie respinsă.

Dacă reclamantul nu este în măsură să își fundamenteze pretenția, reclamația este respinsă, indiferent dacă pârâtul prezintă argumente și susține dovezi în apărarea sa.

Articolul 2698 din Codul de Procedură Civilă declară nul de drept orice acord destinat să transfere sau să modifice sarcina probei în ceea ce privește un drept inalienabil sau care face excesiv de dificilă, pentru oricare dintre părți, exercitarea drepturilor sale.

Insuficiența elementelor de probă dăunează cauzei părții, indiferent dacă este reclamantă sau pârâtă, care trebuie să probeze sau să infirme faptele, întrucât insuficiența elementelor de probă este considerată a fi echivalentă cu lipsa de probe.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Sarcina probei nu se aplică în următoarele situații:

În cazul prezumțiilor, adică, în situația în care însăși legea stabilește valoarea probatorie a anumitor fapte sau permite instanței, de la un fapt cunoscut, să tragă concluzii despre un fapt necunoscut (articolul 2727 din Codul de Procedură Civilă).

Prezumțiile se împart în:

prezumții legale, anume cele stabilite prin norme juridice, care pot să fie relative (*iuris tantum*), ceea ce înseamnă că ele pot să fie înlăturate dacă se dovedește contrariul, sau absolute (*iuris et de iure*), ceea ce înseamnă că nu pot să fie înlăturate prin încercarea de a dovedi contrariul în instanță;

prezumții simple, pe care instanța trebuie să le evalueze la latitudinea sa, acceptând numai prezumții serioase, exacte și consecvente; prezumțiile simple nu sunt admise în legătură cu faptele în privința cărora legea nu permite proba cu martori (articolul 2729 din Codul de Procedură Civilă);

fapte notorii (*fatti notori*), adică fapte care sunt cunoscute în general la data și la locul pronunțării hotărârii, astfel încât ele nu pot fi puse la îndoială (articolul 115 din Codul de Procedură Civilă);

fapte necontestate sau admise, adică fapte prezentate de ambele părți sau admise, chiar și în mod tacit, de către partea care ar putea avea un interes în a le contesta [articolul 115 alineatul (1) din Codul de Procedura Civilă].

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Decizia instanței de a admite cererea sau orice obiecție împotriva acesteia trebuie să se bazeze numai pe fapte care sunt pe deplin dovedite, fie în mod direct, fie printr-o prezumție.

Hotărârea judecătorească a instanței nu se poate baza pe fapte nedovedite, chiar și în cazul în care aceste fapte sunt posibile sau foarte probabile [articolul 115 alineatul (1) din Codul de Procedură Civilă].

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În cadrul sistemului judiciar italian, obținerii de probe i se aplică principiul că sfera de aplicabilitate a procedurii judiciare este stabilită de către părți (*principio dispositivo*), prevăzut la articolul 115 alineatul (1) din Codul de Procedură Civilă: instanța trebuie să își bazeze hotărârea pe probele prezentate de părți, „cu excepția acelor situații specificate de lege”.

Totuși, anumite excepții de la această normă sunt prevăzute în următoarele articole din Codul de Procedură Civilă:

articolul 117: permite interogatoriul informal al părților;

articolul 118: permite dispunerea de inspecții ale persoanelor și obiectelor;

articolele 61 și 191: permit instanței să solicite avizul experților;

articolul 257: permite instanței să citeze un martor care a fost menționat de un alt martor;

articolul 281 litera *b*: permite unui tribunal (*tribunale*) care judecă cu un judecător unic să dispună obținerea probei cu martori dacă prezentarea faptelor de către părți menționează persoane fizice care par să fie familiarizate cu faptele.

În conflictele de muncă, principiul conform căruia sfera de aplicabilitate a procedurii judiciare este stabilită de părți se înlocuiește cu un sistem marcat de elemente acuzatorii, în mod special în temeiul următoarelor dispoziții:

articolul 420: prevede interogarea liberă a părților în timpul audierii privind cauza;

articolul 421: prevede că instanța poate, în orice moment, din proprie inițiativă, să dispună admiterea oricărui tip de probe, chiar dincolo de limitele stipulate de Codul de Procedură Civilă.

În procedura judiciară de divorț, instanța poate să dispună, din proprie inițiativă, obținerea de probe, dar numai în ceea ce privește ancheta privind venitul și nivelul de trai.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Dacă o parte solicită obținerea de probe, partea oponentă poate să solicite obținerea de probe contrare. Instanța va admite ambele solicitări dacă are motive să creadă că faptele prezentate vor fi pertinente în ceea ce privește scopul său de a ajunge la o hotărâre.

Dacă instanța admite proba, ea va proceda la audierea acesteia.

După ce s-a obținut proba, cauza va fi judecată.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța va respinge o solicitare de obținere a probei în cazul în care proba ar fi fără valoare sau inadmisibilă în temeiul legii (de exemplu, dacă o pretenție că un element al unei proprietăți imobiliare a fost vândut se bazează numai pe declarațiile martorilor), sau în cazul în care faptele la care se referă solicitarea ar fi irelevante în vederea pronunțării hotărârii (de exemplu, mărturia privind un fapt nelegat de obiectul conflictului).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Legislația italiană face distincție între proba cu înscrisuri și proba prin mijloace fizice.

Proba cu înscrisuri include:

documente oficiale (articolele 2699 și următoarele din Codul de Procedură Civilă);

documente private (articolele 2702 și următoarele);

telegrame (articolele 2705 și următoarele);

dosare și evidențe interne (articolul 2707);

evidențele contabile ale întreprinderilor (articolul 2709);

copiile produse în mod mecanic (articolul 2712);

copii după documente și contracte (articolele 2714 și următoarele).

Proba cu mijloace fizice include:

depoziția martorului (articolele 2721 și următoarele din Codul de Procedură Civilă);

mărturisiri (articolele 2730 și următoarele);

declarații sub jurământ (articolele 2736 și următoarele);

inspecții (articolele 258 și următoarele).

Există și rapoartele experților, care furnizează instanței cunoștințele tehnice care îi lipsesc.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Proba cu martori este admisă de instanță (articolul 245 din Codul de Procedură Civilă); decizia instanței impune martorului să se înfățișeze pentru a depune mărturie sub sancțiunea unor măsuri coercitive și a unei amenzi în cazul în care nu se prezintă.

Instanța stabilește locul, ora și metoda de obținere a probei. La cererea părții în cauză, executorul judecătoresc comunică martorului citația. Martorul citește un angajament de a spune adevărul și apoi este interogată de judecător; părțile nu pot interoga martorul în mod direct.

O dispoziție recent introdusă permite instanței, cu acordul părților, să obțină proba în scris (articolul 257 litera a din Codul de Procedură Civilă).

Martorii experți sunt numiți de instanță, care le înmânează întrebările la care li se cere să răspundă; și aceștia se vor înfățișa la audiere și vor jura să spună adevărul. De regulă, experții redactează un raport scris, dar instanța poate să dispună, de asemenea, ca aceștia să se înfățișeze și să fie interogați verbal în cadrul audierii (articolul 195 din Codul de Procedură Civilă).

Proba scrisă face parte din procedura judiciară odată ce este plasată în dosarul părții, la data primei înfățișări sau ulterior, conform termenelor-limită prevăzute de lege.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Sistemul judiciar italian atribuie cea mai mare importanță documentelor oficiale și prezumțiilor absolute.

Documentele oficiale (articolele 2699 și următoarele din Codul de Procedură Civilă) sunt documente redactate, cu formalitățile necesare, de către un notar (*notaio*) sau un alt funcționar public autorizat să certifice statutul lor oficial la locul unde s-a elaborat documentul. Documentele oficiale au valoare deplină ca mijloc de probă, cu excepția cazului în care se dovedesc a fi false. Excluzând această contestare, ele constituie o dovadă necondiționată și absolută.

Prezumțiile absolute (articolul 2727 din Codul de Procedură Civilă) sunt chiar și mai eficiente, întrucât ele nu admit nicio dovadă contrară.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Legislația impune ca anumite fapte să fie dovedite numai cu ajutorul unor forme specifice de probă, care necesită documente oficiale, în anumite situații, sau care necesită documente scrise ce pot să fie oficiale sau private, în alte situații.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Martorii trebuie să depună mărturie, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Există dispoziții care reglementează următoarele situații: incapacitatea de a depune mărturie, interdicția aplicată anumitor persoane de a depune mărturie și opțiunea de a se abține de la depunerea mărturiei. Obligația martorului de a depune mărturie rezultă în mod indirect din autoritatea pe care articolul 255 din Codul de Procedură Civilă o dă instanței, de a dispune, dacă martorul nu se înfățișează, ca martorul să fie adus în fața instanței și de a îi impune o amendă.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

În situațiile prevăzute în Codul de Procedură Penală la care face trimitere Codul de Procedură Civilă: acestea vizează persoanele fizice care pot să refuze să depună mărturie din cauză că se află sub incidența obligației de respectare a secretului profesional, a secretului oficial sau a secretului de stat.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În temeiul articolului 256 din Codul de Procedură Civilă, un martor care se prezintă în fața instanței, dar refuză să depună mărturie fără o justificare corespunzătoare, sau care oferă motive suficiente de suspiciune că depune mărturie falsă sau că se sustrage de la prezentarea tuturor dovezilor, va fi raportat procurorului, de către instanță, prin transmiterea procesului verbal al audierii.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Persoanele fizice care au un interes personal în faptele din cauză nu pot depune mărturie, deoarece interesul lor înseamnă că ele ar putea să fie îndreptățite să se alăture procedurii judiciare în calitate de parte (articolul 246 din Codul de Procedură Civilă).

Copiii sub vârsta de 14 ani pot să fie audiați numai dacă mărturia lor este impusă de circumstanțe speciale (articolul 248 din Codul de Procedură Civilă).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Judecătorul interoghează martorul, punându-i întrebări directe referitoare la fapte admise ca pertinente pentru procedura judiciară și orice alte întrebări referitoare la aceleași fapte solicitate de avocații părților în timpul interogatoriului.

Luarea mărturiei prin videoconferință, deși nu este prevăzută în mod explicit în Codul de Procedură Civilă, nu se exclude. Articolul 202 din Codul de Procedură Civilă prevede că instanța, atunci când dispune obținerea probei, trebuie să „stabilească ora, locul și metoda de obținere a probei” și această prevedere permite instanței să dispună audierea unui martor prin intermediul videoconferinței.

Articolul 261 din Codul de Procedură Civilă mai prevede și că instanța poate să dispună înregistrarea video care necesită utilizarea de mijloace, instrumente sau proceduri mecanice.

Videoconferința este prevăzută în mod explicit de Codul de Procedură Penală (în articolul 205 litera *b*).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța nu ia în considerare nicio probă care nu a fost prezentată și admisă în mod oficial.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Propria dumneavoastră declarație nu este luată în considerare ca probă în favoarea dumneavoastră. Totuși, aceasta poate fi luată în considerare ca probă împotriva dumneavoastră dacă este o mărturisire făcută în timpul interogatoriului oficial.

Ultima actualizare: 20/01/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.